



Irène Gayraud (FR) / José Luis Peixoto (PT) / Sonnet Mondal a Sangeeta Majumder (IN) / Anne Waldman (US) / Manfred Chobot (AT). Foto Ivana Bruteničová, © Ars Poetica

Le Chateau New York / Ars Poetica 2016



Foto archív L. N.

Štrngnúť si s autorkou a blízkou priateľkou beatníka Allena Ginsberga Anne Waldman, vypočuť si indických básnikov naživo, vzdať hold storočnému výročiu dadaizmu, zahĺbiť sa do melódie francúzštiny, pochopiť poňatie lásky Gruzínca či bolesť Poliaka, vypočuť si, ako znie v básni vojna, to všetko ste mohli zažiť na medzinárodnom festivale poézie Ars Poetica 2016.

Tento rok malo byť obsadenie autormi výnimočne pestré. Prišli všetci, ktorí prísť mali, až na Inda Subodha Sarkasa, hosťujúceho profesora na University of Iowa, ktorý nedostal víza. O jeho básne však poslucháč nebol ukrátený – na festivale býva zvykom, že po odznení originálu herci báseň interpretujú aj v slovenčine.

„Chceli sme ponúknuť pestrosť, ktorá je v súčasnosti skrytá v európskej a svetovej poézii. Niekedy aj v politických postojoch, ktoré sú súčasne však aj básnické, až po veľmi intímne, alebo humorné formy,“ uviedol Martin Solotruk, šéf festivalu Ars Poetica.

Piatok večer, po indickom dni

Na zhliadnutie festivalu som si vybrala piatkový večer, nasledujúci po „indickom dni“, v ktorom vystúpilo niekoľko poetov z Indie. Ponuka:

Listujem. Večer začína tancom, potom príde na rad poézia. Má vystúpiť Anne Waldman. Autorka štyridsiatich kníh. Desať rokov viedla jedno z najvýznamnejších centier poézie v Spojených štátoch – St. Mark's Poetry Project na Manhattane. Na festival prišla aj so synom Ambrosom Byeom, ktorý ju počas dvoch básní sprevádzal hrou na klavíri. Trochu ju pozorujem ešte pred vystúpením. Nedá sa prehliaďnúť. Energicky chodí sem a tam. Odznievajú posledné pokyny o tempe reči pre herečku Luciu Hurajovú, ktorá bude jej texty čítať v našom jazyku.

Najskôr voda...

Poetický večer otvára rozhlasová publicistka Ivica Ruttkayová svojimi básňami o vode. Takto ich predstavuje: „Vyberala som zo svojej básnickej zbierky *Vodné znamenia II*. Ich ústrednou témou je voda. Motív vody považujem za nesmierne šťastný a naozaj inšpiratívny zdroj.“

Následne prečítala básne jedna z najprekladanejších slovenských poetiek Mila Haugová. „Je to jeden zo vzácných hlasov v súčasnej slovenskej tvorbe, ktorý reflektuje medzigeneračné vzťahy a úctu k tradícii,“ vraví o Mile Haugovej Martin Solotruk.

Ženskú poéziu vystriedal Gruzíneček, prekladateľ arabských a perzských klasických básnikov Giorgi Lobzanidze s básňou *Lotosový zvonček*. Giorgi mal uviesť svoje básne ešte vo štvrtok, jeho let z Gruzínska do Kyjeva však odklonili na Istanbul, prišiel preto s niekoľkohodinovým meškaním, aby mohol povedať napríklad:

„Stučnela moja stará láska. Len sa pozrite, ako sa podobá na mesiac v splne!“

„Bože, požehnaj moju starú lásku, ten lotos, čo sa vynoril z močiara a bielo pulzuje v hustej temnote, teraz takú tučnú, daj, nech je ešte tučnejšia, zohzdí ju, aby žiaden smrteľník po nej nezatúžil.“

„Je to realita a fantázia,“ s radosným úsmevom vysvetľuje srdečný Gruzíneček.

Na konci s dychom, vzdych

Potom prichádza na scénu Francúzka Irène Gayraud. Poetka s doktorátom z komparatistiky z parížskej Sorbonny. Vyučuje literatúru a prekladá z taliančiny, španielčiny a z nemčiny.

„Vôbec nerozumiem po slovensky, takže som nemohla zažiť obsah, ale užívala som si zvuk, pretože veľmi rada počúvam zvuky iných jazykov. Vnímala som, ako slovenčina tvarovala báseň do inej formy. Podľa mňa by báseň mala žiť svoj vlastný život, bezo mňa. Cítim to tak, že moja báseň má teraz slovenského brata a táto idea sa mi veľmi páči,“ opísala svoje pocity z prekladu svojich básní do slovenčiny Irène – na Francúzku prekvapujúco nie po dúškoch vína, ale piva.

Po Irène Gayraud vystúpil Kacper Bartczak, poľský intelektuál, ktorý akademickú dráhu zasvätil americkej literatúre.

Make up on Empty Space

Vrcholom večera bola živá legenda americkej poézie a kultúry, poetka, umelkyňa, profesorka, novinárka, aktivistka Anne Waldman. Svoju tvorbu uviedla básňou *Make up on Empty Space* (*Mejkap na prázdny priestor*). S dôrazom, energicky, dramaticky. Jej prejav bol prepracovaný do posledných detailov.

„*Make up on Empty Space* je staršia báseň, ale aj veľmi feministická, z viacerých uhlov pohľadu. Hovorí o energii a sile ženského princípu. Nie je to len o žene alebo o dievčati,“ prezrádza Anne. Druhým textom bol *Problem-Not-Solving* (*Neriešiteľný problém*). Autorka sa v ňom venuje neutíchajúcejmu konfliktu medzi Izraelom a Palestínou. „Situácia v Gaze sa nijakým spôsobom nemení. Stále pokračuje. Žiadne riešenie neprichádza. Preto sa báseň nazýva *Neriešiteľný problém*. Je to jedna malá časť z dvestostranovej knihy. Pretože problém nie je vyriešený, je v tom aj určitý postoj. Riešenie konfliktu sa stále nenašlo a trpia tým všetci,“ uzatvorila Anne.

...idem sa pozrieť, len tak zo záujmu, aj na ďalší deň. Má počas neho vystúpiť napríklad Viedčan Manfred Chobot, autor viac než päťdesiatich rozhlasových hier, český básnik Jaromír Typl, ktorému počas jesene vyšla vo vydavateľstve Argo nová zbierka *Za dlouho*, mnohostranná osobnosť slovenskej literatúry na Slovensku Daniel Hevier či nemecký umelec, zaoberajúci sa zvukovou poéziou a umením recitácie, zakladateľ performatívneho poňatia v nemeckej poézii Dirk Hülstrunk.

Zaujímajú ma, ako vidia aj oni!

Linda Nagyová